

זה לא סוד (כיצד פועלת התפילה)

1. עין איה ברכות ב עמוד 322

...תכלית התפילה ופעולתה הלא נועדה להיות מסייעת להשלמת האדם ושכלול רוחו, ע"כ מראש מקדם הוכן ע"פ חכמה העליונה, הנותנת כל דבר בעתו, גם אלו המקרים שבאים במצבו של אדם שבהם יתעורר אל התפילה. ואותה התרוממות המוסרית שיקנה ע"י התפילה תתאים אל התכלית הכללית שע"פ זה האופן יהי נכון. אותו החפץ הפרטי להועיל לפי האופן הרצוי.

2. שמונה קבצים א רפב.

שתי שיטות הן לערכה של התפילה, השיטה המיסטית, והשיטה הרציונלית. הראשונה מבארת את קשר העולם עם האדם ועם תנועותיו כולן, ומראה בעליל, שהבעת הרצון הנפשי של האדם, בהתדבקו באלהים, הרי היא פועלת ויוצרת, מתוך המעמד הרוחני, עלילות רבות ערך בההויה בכללה, וממילא באה הפעולה לטובה בהנוגע לחלקו של האדם ומבוקשיו. השיטה הרציונלית אינה מכרת את הסתרים הנפלאים הללו, והיא מכנסת את התפילה כולה לתוך המערכה המוסרית, הפסיכית, הפיזית. האדם יתרומם על ידי ציורי תפילתו, נפשו תזדכך, מדותיו יתעלו. התוכן המוסרי הוא בודאי אחוז עם הגורל של האדם. בהטבה המוסרית, יוטב הגורל.

3. אורות הקודש / חלק ב / עמוד שנה

הננו רואים את התכונה האורגנית של המציאות החמרית והרוחנית. בבטחה יכולים אנו להשקיף על היחס הכללי של הכל, וממילא על הפעולה שהכל מתפעל מן הכל, והכל פועל על הכל. אין לנו אטם גשמי, ולא שרעף רוחני, שאיננו פועל ונפעל על מלא ובמלא כל.

4. עניני תפילה ע"ר א עמוד כה

אמר ר' חמא בר חנינא אם רואה אדם שהתפלל ולא נענה יחזור ויתפלל, שנאמר: קוה אל ד' חזק ויאמץ לבך וקוה אל ד'. לעומת תכליתה של התפילה, והשגת המבוקש שבאה על ידה, לגדל כחות הנפש בציורי קדושה ושלמות ולהוציא שלמותה אל הפעל, דרכי הציורים האלה רבים ורחבים, ומסתעפים לפרטים רבים שאין להם קץ, וצור העולמים לפנינו נגלו כל תעלומות, איזה ציור רוחני מיוחד ראוי וחסר לכל נפש פרטית שתשתלם בו, שלפי צורך השתלמות זו מקביל בסדור חכמתו העליונה, מצב החסרון המזדמן המצריך את התפילה.

5. עולת ראיה / עניני תפילה / הדרכת התפילה וחלקיה

לפני התפילה צריך להרגיש את הצורך של התפילה ואת הענג של התפילה. אין התפילה חפצה לשנות שום דבר באלהות שהיא מקור הנצחיות ואינה בגדר ההשתנות, - אלא להתעלות עם כל השנויים החלים על הנפש, ועל כל העולם כולו במדה שהנפש קשורה בו, אל הרוממות האלהית. היא מדברת בענין האלהי, שהיא כוספת אליו, כפי מדותיה בחופש גדול, ובחופש זה מתגלה לה אורה ואמתה.

6. עולת ראיה / עניני תפילה / הדרכת התפילה וחלקיה

עצם ערך התפילה ובטחון פעולתה בקבוץ תנאיה, גם מלבד פעולת השגת המבוקש והתרוממות הנפש וזכותה ע"י התפילה, הוא פנה גדולה בהשלמת האדם. על כן צריך שיבין כל מתפלל, שהתפילה היא חק נפלא, שחקק הקב"ה בעולמו, להשלמת יצוריו בכל דרכי השלמות, וביחוד לתכלית השלמתם המוסרית הנצמחת ממנה, ואינה בגדר ענין מוטבע בחוקו ית', חלילה.

7. אוצרות הראיה בג עמוד 918

ההבנה ההרגשית אינה צריכה ליחס להתפילה, פעולות בעולם החיצוני. דיה שהיא מחוללת רב טוב בעולם הפנימי: מעדנת את הרגשות, מעלה את החפץ לאידיאלים רצויים מאד ומשיאה את הדעה לאור האלוהות. אבל ההבנה של הבינה מכוונת את דעתה לצד יותר ריאלי, היא מסתכלת איך העולם החיצוני מקושר הוא עם העולם הפנימי ואיך השינויים לטובה שבעולם הפנימי מחוללים הם שינויים בעולם החיצוני, ולא עוד אלא שבאים על ידי זה למדת ההסתכלות היותר עליונה, עד שאין שם חילוק כלל בין העולמות הללו החיצוני והפנימי, ונמצא שכל מה שנפעל לטובה נפעל הוא בכל אמתת המציאות.

8. שמונה קבצים א תרסד.

החושב בתפילה שמשנה את הענין האלהי, הרי זה מחרף ומגדף, והחושב שאינו משנה אלא את עצמו, הרי זה מקטין את ערך התפילה, ועמה יחד את כל הערך של העבודה האלהית. אבל המכוין שהוא פועל לשנות את עצמו לטוב, ועל ידי היחס שעצמות הווייתו משתנה, משתנה כל הערך של כל ההויה אליו לעילוי ולטוב, כי ההויה כולה מתפעלת מאחד מחלקיה הרוחניים ביחוד, וכל מה שהתוכן הרוחני המביא את החליפות הוא יותר נעלה ויותר כולל, כן השינויים הם יותר עצומים, ויותר פועלים בשפעת טובתם - זהו העובד בכוונה הראויה, שהנפש מתמלאה ממנה, והעולם מתברך.

9. עין איה / ברכות א / פרק ראשון-מאימתי / קסו. ברכות יב/ב

כל שאפשר לו לבקש רחמים על חברו ואינו מבקש נקרא חוטא...

ע"כ כל שאפשר לו לבקש רחמים על חברו, הרי הגיעו המקרים במסיבותיהם שיהי לו יחס ידיעה וקירוב זמן ומקום להצריך לרחמים, כבר נודע לנו מזה, שהטובה שתצא ע"י מילוי חק ההרגש הקדוש של בקשת התפילה חסרה היא, ואם לא ימלא נקרא חוטא, שבודאי ישאר חסרון זה השלימות לעצמו, וגם אפשר שיחסר לזולתו, בהיות המצב הכללי מורה שצריך שיעזר חברו ע"י תפילה היוצאת מלבבו דוקא. קצרו של דבר צריך לדעת שאין כל רגש דומה לחבירו בפעולתו, כמו שאינו דומה לו בפעולותיו... והנה ההרגשה הטובה הבאה לאדם ע"י התפללו על חברו, היא הרגשה מורכבת מידיעת השגחת השי"ת ותכלית ההנהגה האלקית בבריאה, שהיא לצד המעלה והמוסרי שבה, ורגש האהבה האמתית הפנימית אל זולתו, שהוא אחד משרשי המוסר הנדרש לתורה ולשכלול כל טוב.

10. שמונה קבצים ב קנה.

מתוך הידיעה הפנימית המתגברת בלב, באה הכרת התפילה. וכל מה שהכרת התפילה מוארה יותר בהכרה השכלית, ככה היא יותר פועלת בכל ערכיה הרוחניים והמעשיים, והנטייה של אמונת חכמים ההמונית הולכת היא ומתאמתת בחיים ובמציאות.

11. אורות הקודש ג, נ

יסוד התפילה היא התרוממות הרצון והתגלותו... ובהיות החפץ עולה למרומי הדעת, מתבררת ההכרה, שאין רצון שום בריה דבר מפורד מהרצון האלהי הכללי, המתגלה באור כל חי, וכל בריה. ולפי הערך של הדעה, המכרת את גודל האמת של ים החיים, המשתפך לפלגי הרצונות כולם, הכלליים והפרטיים, ככה מתגברת היא הפעולה הכבירה של הופעת התולדה של המבוקש.

. שמונה קבצים א תרסז.

התפילה פועלת לפי הערך של מהות הרצון של המתפלל. הרצון הטוב לגמרי, הוא מחוייב המציאות בעצמו, והוא איננו כי אם במקור העליון, אור אין סוף. וכל רצון מוגבל, לפי ערך טובו, ולפי ערך העומק של הטוב, כך הוא אומץ מציאותו, ולפי אומץ המציאות שלו, כך הוא אומץ גבורתו לפעול. וצדיקים גיבורי כח, הם וחפצם טוב, ולפי מדריגתו של כל אחד מהם בטובו, תפילתו פועלת. וצדיק בן צדיק, טוב רצונו יותר עמוק הוא מצדיק בן רשע, על כן תפילתו יותר נשמעת.

7 אורות עמוד קסט

ח. ההתגלות ע"ד גודל ערכו של האדם, על השפעתו הגדולה בשפעת החיים שלו, בגודל רוחו, ברצונו והופעת שכלו על ההויה, על כל היש, זאת היא חטיבה מיוחדת לישראל. רחוק רחוק מאד הוא העולם כולו מהכרה זו. הכל חושבים, שהאדם ביחש להמציאות הוא רק פסיבי, מושפע ולא משפיע. אבל הקטנה זו אין לה כל ערך באמת.

7א. אורות הקדש ג עמוד סו

תורת ישראל מבארת, איך קיום העולם והמוסר האנושי הם תלויים זה בזה, וממילא מובן, ששכלול העולם בשכלול המוסר גם הוא קשור קשר של קיימא, זאת היא עיקר דעת אלהים הישראלית. חטא האדם קלקל בכללו את מוסרו עד שמלאה הארץ חמס, השחית את דרכו, הרע את יצר מחשבות לבו. העולם מתקומם עליו, יורד מבול ומוחה את היקום כולו. שורש האדם הנשאר מתחזק בישרו, היושר מתאמץ בקישורו עם אלהים, עומד ומעלה עולות לד'. העולם מתבסס, והברית נכרתת על קיומו. עוד כל ימי הארץ.

(1) תלמוד בבלי מסכת ברכות דף ז/א

אמר רבי יוחנן משום רבי יוסי מנין שהקדוש ברוך הוא מתפלל שנאמר והביאותים אל הר קדשי ושמתים בבית תפילתי .

36. תלמוד בבלי מסכת קידושין דף מ/ב

יראה אדם עצמו כאילו חציו חייב וחציו זכאי עשה מצוה אחת אשריו שהכריע עצמו לכף זכות עבר עבירה אחת אוי לו שהכריע את עצמו לכף חובה שנאמר וחוטא אחד יאבד טובה הרבה בשביל חטא יחידי שחטא אובד ממנו טובות הרבה ר' אלעזר ברי שמעון אומר לפי שהעולם נידון אחר רובו והיחיד נידון אחר רובו עשה מצוה אחת אשריו שהכריע את עצמו ואת כל העולם לכף זכות עבר עבירה אחת אוי לו שהכריע את עצמו ואת כל העולם לכף חובה...

7. שמונה קבצים ה רכט.

אי אפשר לשום תפילה לשוב ריקם, היא תופסת בכל אופן מקום בעולם, כפי אותה המדה האימוצית באימוץ היסודי שבה. ותפילתם של צדיקים דומה ממש כעתר שמהפך את התבואה, ומהפכת מדתו של הקב"ה ממדת רגזנות למדת רחמנות, והעולם והחיים מתכשרים להתפיס ולהאחד בצביון יותר עליון ורצוי מכפי מה שהיה לפני הבעתה של התפילה. כל תפילה מוסיפה תוכן חדש בעולם, מגוונת את החיים בגוון יותר בהיר, וממקור הכח היסודי מוסיפה ביקום חיל חדש.

34. אורות הקודש / חלק ג - מוסר הקודש / עמוד נב / פעולת הרצון התפלה - לז

ודאי הוא שתכונת התפלה שהיא פועלת הוא מפני התעמקות הרצון, ורצונו של אדם הוא שביב מהרצון העליון הכללי, רצון היוצר, אשר נעשה בחפצו כל. אבל זאת הסגולה של הרצון היצירתי לא תופע כי אם לפי אותה ההשתקעות שהרצון הפרטי משתקע בשרשו. על כן אותו החפץ העמוק של השגת המבוקש המובע בתפלה, המתלקח ביותר על ידי רגשי הלב והסתערות הנפש, על ידי התפרצות החפץ וההעתרה, מצד עצמם לא היו יכולים לפעול, כי אם מצד שמקרבים את הרצון אל הבורא, אל יוצר כל, בזה הם מתגלים בטבעם, ופרטי החפצים חוזרים לכלליהם, והכל נעשה בסגולה העצמית להם, מתעצמים אז בתכונתם היסודית, שהוא החפץ האלהי, שכתו הוא כח פועל כל הפעלים, מהוה כל ההויות, יוצר כל היצירות, ממלא כל החפצים, כל אשר חפץ ד' נעשה בשמים ובארץ, והוא מקים דבר עבדו ועצת מלאכיו ישלים, ותגזר אמר ויקם לך, ועל דרכיך נגה אור.

5א. עולת ראיה, א / עניני תפלה עמ' כו, ד

ואמר ר' יעקב אמר רב חסדא כל המבקש רחמים על חברו אין צריך להזכיר שמו" (ברכות לד.)

פעולת תפלת כל אדם על עצמו נערכת היא כפי הערך שתפעול התפלה עליו להטבת המוסרית, ככה יוכן יותר לקבל את מבוקשו. וע"פ החכמה העליונה מכוון הוא תמיד הכרח המבוקש שמעוררו לתפלה, להוציא אל הפעל אותו ההרגש שהמתפלל צריך לו להטבת השלמתו האמתית.

אבל התפלה על חברו נערכת היא כפי ערך היחש של המתפלל אל מי שעבורו מתפללים, וביותר כפי יחש הקרבה הנשגבה והמוכנה בפעל של זרע ישראל זל"ז. על כן אין שייך להזכיר בתפלה את שמו של הנצרך לרחמים, כי פעולת התפלה על זולתו אינה מצד הערך של הנצרך לרחמים כי-אם מצד הערך של המתפלל עצמו, אשר הנצרך לרחמים נמצא מתיחש אליו, ומצד הערך המוסרי של התפלה על זולתו, שהוא מצורף אל תועלתה של עצם התפלה, שתהי' שלמה בתנאיה המשלימים את דעת אלהים אמת ועבודתו.

6. אוה"ק ג נב

...אותו החפץ העמוק של השגת המבוקש המובע בתפלה, המתלקח ביותר על ידי רגשי הלב והסתערות הנפש, על ידי התפרצות החפץ וההעתרה, מצד עצמם לא היו יכולים לפעול, כי אם מצד שמקרבים את הרצון אל הבורא, אל יוצר כל, בזה הם מתגלים בטבעם, ופרטי החפצים חוזרים לכלליהם...

3. עין איה ברכות א עמוד 147

עא. דרש ר"ש, לעולם יסדר אדם שבו של מקום ואח"כ יתפלל כו'. צריך שהתפילה תצא נקי מכל רעיון המורה שנינו רצון והתפעלות בחק השם ית' לפי פשוטה. ובאשר זאת היא דעה כוזבת ומביאה ג"כ, כחק כל דעה כוזבת באלהות, להשחתת סדרי השלימות האנושי, גם לעומת זה ערך התפילה ובטחון פעולתה בקיבוץ תנאיה, גם לבד פעולת השגת המבוקש, רוממות הנפש וזכותה הבאה ע"י התפילה ההגונה היא פינה גדולה בהשלמה האנושית. ע"כ צריך שיבין כל מתפלל שהתפילה היא חק נפלא שחקק הקב"ה בעולמו להשלמת יצוריו בכל דרכי השלימות, לתכלית השלמתם המוסרית ביחוד הנצמח ממנה, ואינה בגדר ענין מוטבע בחוקו ית' חלילה לו.

4. ספר תפארת ישראל - פרק לג

כי כאשר תמצא כי האדם שקרא שמות לכל וכדכתיב (בראשית ב') וייצר ה' מן האדמה כל חית השדה ואת כל עוף השמים ויבא אל האדם לראות מה יקרא לו וכל אשר יקרא לו האדם נפש חיה הוא שמו, הרי כי הש"י הביא התחתונים אל האדם והוא יקרא להם שמות וד"ז ענין מופלג כי דוקא ראוי האדם שיקרא שמות, כי הנמצאים יקרא להם שמות מתחלפים לפי אשר הם

מתיחסים אליהם, כי האויר נגד המים נקרא חס ונקרא קר בערך האש שהוא חס יותר, וכן כל הדברים נקראים בשמות כפי ערך הדברים אשר הם מתיחסים אליהם, והנמצאים כלם הם מתיחסים אל האדם אשר עיקר בתחתונים, ולפיכך האדם קורא שמות כפי אשר הם מתיחסים אל האדם לא כפי אשר מתיחסים לדבר זולת זה. ויותר מזה אף שמו יתברך נקרא כאשר הוא אל האדם:

א5. אורות עמוד קסט

ט. האחדות המגולה של העולם המוסרי, הרוחני והשכלי, עם העולם החמרי, המעשי, הטכני והחברותי, מתבטאת בעולם ע"י ישראל. וסגולתה של ארץ ישראל היא לכוון בעולם גילוי אחדות זו, הנותנת פנים חדשות לכל התרבות האנושית, לכל תפקידיה.

7. בראשית א

(ה) וְכָל שֵׁיחַ הַשְּׂדֵה טָרֵם יִהְיֶה בְּאֶרֶץ וְכָל עֵשֶׂב הַשְּׂדֵה טָרֵם יִצְמַח כִּי לֹא הִמְטִיר ד' אֶל-הַיָּם עַל הָאָרֶץ וְאָדָם אֵין לְעֵבֶד אֶת הָאֲדָמָה:

8. אורות הקדש ב עמוד שלט

כשאנחנו אומרים, שהאדם לא לבד שהוא מושפע מהעולם כולו, אלא הוא משפיע עליו, והשפעתו היא השפעה כבירה עצמית, כללית ורוחנית חיובית, כלומר לא רק אותה ההשפעה החלקית, שאנו רואים שהאדם מכריח כחות הטבע להשתמש לרצונו, הקיטור, האש, המים, החשמל, וכאלה עושים דברו, כי כל זה הוא רק בחלק מוגבל ושטחי, כי אם העצמיות אשר להעולם, בכל מילואה ובכל הקיפה, מתיחסת אליו יחס של שעבוד ושל קבלת השפעה, ככה תאמר תורת הרזים, ובהיותו אומרים ככה, הרינו גוזרים לומר שיש מזיגה עצמית בין הנשמיות שהיא פועלת בעולם כולו לנשמיותו של האדם.

א8. מוסר אביך עמוד צא

כמה יכול אדם להתעלות, עד כמה יכול הוא לעשות את רצונו שליט ופועל בעולם, עד כדי לברך את מי שהוא חפץ, עד כדי להמשיך סדרי גורל החיים ע"פ המשכת חפצו, "והיה ברכה - הברכות מסורות לך". בבהירות צריכים להביט על יסוד הידיעה הנפלאה הזאת בתכונת האדם והעולם, ביחס האדם לשלטונו על ההויה. מתעופה עליונה זו יורדים לעולם המעשה ומוצאים את השליטה המעשית החיצונה. לרדד את הטבע והיקום תחת רגליו, שהוא רק לבוש חיצוני לאותו השלטון הפנימי שלטון היות ברכה, להיות הברכה באה לרגלו, ונמשכת לרצונו ומוצא שפתי. ותגזר אומר ויקם לך ועל דרכך נגה אור.

ב8. אורות הקדש ג עמוד שיד

כשמתעלים מעל להגבלות ההגיוניות, מתגדל הערך של הטוב, עד כדי לעורר חמדה של שלהבת גדולה בכל קומת הנשמה, האחדות הרוחנית של המציאות, כשהיא מוכרת בהכרה פנימית עליונה, מושכת היא את הנפש אל הטוב, אל המעשים הטובים וההרגשות החמודות, הנעימות נעימות העולמים מצד עצמם, האמונה מתגדלת בקרב כליות ולב, וההרגש, שבכל טוב, שהאדם היחידי מרבה בסיגולו מעשים טובים, מחשבות ודיבורים טובים, הוא מנעים בזה את ההויה כולה, מעודד את האדם ומרקיעו לשחקים... אפילו החיות הטורפות וכל היצורים המזיקים נעשים יותר נחים, ארסם מותרך מעט על ידי ההכרעה הכללית של הנשמה המתענגת על ד'.
הנשמה המתענגת על ד'.

ב8. אורות עמוד קסט

ודאי שההארה הרוחנית של סגולת הרוחניות ההוייתית של עצמיות המציאות קשורה היא הרבה עם הידיעה בעצמה. כל מה שהאדם יודע יותר את ערכו, ככה ערכו באמת גדול הוא, וכל מה שיכיר יותר בשפעת החיים, ששדרות ההויה השונות מקבלות ע"י ההויה המרכזית שלו, ככה תגדל עצמותה של השפעה זו. מובן הדבר שידיעה כזאת אי אפשר לה שתהיה רק ידיעה גרידא. מהות החיים, הרצון, וההתמשכות הנשמית, צריכים להתקשר בקישור אורגני בידיעה זו. וקישור זה צריך שיתהוה ע"פ סגולה היסטורית ארוכה, וזה הוא ג"כ אחד מהדרכים שכנסת ישראל היא מצוינת בהם. ההתבגרות הנשמית עד כדי ההפעלה על ההויה יצאה אל הפועל בישראל ביחוד. המוסר הישראלי הוא לא רק מוסר אינדוידואלי, ולא גם רק משפחתי ולאומי, ולא גם רק אנושי כללי, אע"פ שהכל כלול בו, אבל בעקרו הוא אלהי, תורת ד' בורא עולם, תורה שהיא המשכה של היצירה, לא פחות מזה. גדולת הכרה זו היא מורשת ישראל מעולם, והיא גאותם ועזם עדי עד.

2. במדבר רבה יט, ג

וכל אשר יקרא לו האדם שם, הוא שמו לעולם...כשבשק הקב"ה לבראות את האדם נמלך במלאכי השרת אמר להם (בראשית ב) נעשה אדם בצלמנו אמרו לפניו (תהלים ח) מה אנוש כי תזכרנו א"ל אדם שאני רוצה לבראות חכמתו מרובה משלכם מה עשה כינס כל בהמה חיה ועוף והעביר לפנים א"ל מה שמותן של אלו לא ידעו כיון שברא אדם העביר לפניו אמר לו מה שמותן של אלו אמר לזה נאה לקרות שור ולזה ארי ולזה סוס ולזה חמור ולזה גמל ולזה נשר שנאמר (בראשית ב) ויקרא האדם שמות א"ל ואתה מה שמך אמר לו אדם למה שנבראתי מן האדמה א"ל הקב"ה אני מה שמי אמר ליה ה' למה שאתה אדון על כל הבריות היינו דכתיב אני ה' הוא שמי הוא שמי שקרא לי אדה"ר.

6. אורות הקודש / חלק ג - מוסר הקודש / עמוד רפו / פתיחת פה בקדש - כב

כל מוצא מעורר כל המוצאים כולם, כל חוש מעורר כל החושים כולם, כל רעיון מעורר כל הרעיונות כולם, כל מצוי מעורר כל החבר לו במציאות. כל ההויה המאוגדת כל כך, המתאימה כל כך, בעליונה ובתחתיתה כולה כאחד, כחטיבה אחת, נחמדה עשירה ורוממה, מתגלה היא לדורש ד' עת יפתח פיו, תהלת ד' ידבר פי ויברך כל בשר שם קדשו לעולם ועד, ואנחנו נברך יה מעתה ועד עולם הללויה, פתח דבריך יאיר מבין פתיים.

יבמות / טז/א

ע א"ר יצחק מפני מה היו אבותינו עקורים מפני שהקב"ה מתאוה לתפלתן של צדיקים א"ר יצחק למה נמשלה תפלתן של צדיקים כעתר מה עתר זה מהפך התבואה ממקום למקום כך תפלתן של צדיקים מהפכת מדותיו של הקב"ה ממדת רגזנות למדת רחמנות.

א4. עולת ראיה / עניני תפלה / דרכי פעולת התפלה ליחיד ולצבור

התפלה, שהיא עבודה פנימית שבלב, מגברת את הטוב שבכחות הפנימיים עצמם. הקרבנות מגבירים את הכחות הפנימיים על הכחות המפריעים שמחוץ לגופו ונפשו של אדם, שהם כחות הבהמיות שבעולם החצוני. על כן גדולה תפלה יותר מן הקרבנות, לפי רבות ערך ההתגברות הפנימית על כחות הרע שבעצמו יותר מהתגברותו על מניעות חיצוניות, כי הערך האמתי של האדם ראוי להיות נערך לפי התגברות צד הטוב שבו בעצמו. ועוד גם בזאת תבחן גדולת התפלה יותר מן הקרבנות, שגם בהיותה שלא כראוי מ"מ יש בה יתרון תועלת מה. לפיכך נאמר בקרבנות "למה לי רב זבחיכם", שאין תועלת בפעולת ההתגברות של האדם על המכשולים החיצוניים, כיון שאינו חפץ בעצמו בדרך הטובה. כי המקרים החיצוניים במקומם הם עומדים, אלא שהאדם בבחירתו ינצחם, ועבודת ד' תהי' לו לישועה להגדיל כח נפשו לטובה, אבל בהיותו פונה בבחירתו לרע אין תועלת בפעולות המקודשות להתגברות החיצונית. אמנם בתפלה לא אמר "למה ליי", כי שעת התפלה בעצמה, שבה כח הטוב הפנימי מתגבר הוא על כח הרע, אע"פ שאינו פועל על הליכות החיים, הוא ענין טוב מצד עצמו; אלא כיון שאין בה התועלת האמתית לישר ג"כ דרכי החיים לא תוכל להגיע ממנה

התועלת של השגת המבוקש ע"י התפלה, אבל לא אמר שאין בה הנאה של כלום. ואע"פ ש"מסיר אזנו משמע חורה גם תפלתו תועבה", הוא לפי שהתפלה תביאהו לרכך לבבו ולקרוב חפצו אל מה שנראה לו שהוא טוב וישר לפני ד', וע"י מניעתו משמע תורה יוכל לחשוב על רע טוב ועל טוב רע, ועל כן תפלתו תועבה, כי היא בעצמה תוכל לגרום לו תקלה, אבל מ"מ מדת התועלת של הזכוך הפנימי חשובה היא כשהיא לעצמה, וגם בעוד שלא יכשיר מעשיו להיות קבוע בדרך הטובה מ"מ יפה השעה האחת.

אוצרות הראי"ה / מאורות הראיה / מאורות התפילה פרק ראשון

המחשבות הזרות שבתפלה באות מפני הקושיא הכללית על ענין התפלה. שלכאורה אין לה [לתפילה] מקום, מפני שאין שייך לומר לגבי הקב"ה שינוי רצון בכלל, ובפרט על ידי פיוס ותפלה; ואינן מסתלקות כי אם על פי אותן התשובות שעל ידן התפלה מתישבת. שכללותן הן שתי אלה הידיעות: האחת - שהתפלה בנויה על הרגשת הנפש ולא על השכל. וכל הגדרים הללו וגזרותיהם, וכל השלילות שלגבי האלהות הם מצד השכל, ואין התפלה מקושרת אם כל פרטיהם: והשנית - שבאמת כל היחוש בין האדם לקונו הוא מצד גזירה ושפע של המצאה אלהית, וההמצאה הזאת גוזרת היא למלאות את כל התפקידים של האדם בהנהגה האלהית, ואחד התפקידים החשובים הוא נתינת מקום לתפילה, שעל ידי כך יש באמת מקום גדול לתפילה, והיא עומדת ברומו של עולם. וכל הסעיפים של כוונות התפלה מסתעפים מאלה השרשים, וכפי הרחבתם והעמקתם הם שוללים את המחשבות הזרות ועושים את התפלה לתפלה זכה.

הרב אבינר טל אורות / ואתחנן /

איזו עבודה גדולה יותר- זו מחלוקת. "כל בית גדול" (מלכים ב כה ט), "חד אמר, מקום שמגדלין בו תורה, וחד אמר מקום שמגדלים בו תפילה" (מגילה כז א). הלכה שעבודת ד' שבשכל עליונה יותר מעבודת ד' שברגש. תורה מעל תפילה. בית מדרש קדוש יותר מבית כנסת. לכן מותר להפוך בית כנסת לבית מדרש כי מעלין בקודש, אך אסור להפוך בית מדרש לבית כנסת, כי אין מורידין (שם).

לימוד תורה הוא מריבונו של עולם אלינו. אנו מקשיבים. אין הבדל אם אני מקשיב מול הר סיני, או לנביאים, או לחכמים. **בתפילה** אני מדבר, מוציא מתוכי דברים אל ריבונו של עולם (עולת ראייה, ענייני תפילה עמ' יט אות ב).

3א. עולת ראייה א עמוד רסד

"רק שפתייה נעות", מכאן למתפלל שיחתוך בשפתייו".

תכלית התפלה היא התגברות השלמות הפנימית, בהתחזקות הנפש הרוחנית, ע"י התקרבותה לציור האמתי האפשרי לה בהכרת יוצרה והבנת יחשה לרבון כל העולמים, ואי אפשר להגיע לתכלית נשגבה זו כי-אם כשישתמש לזה בכל כחותיו וכשרונותיו כראוי להם, בהרגש במקום הראוי לו ובמעשה במקום הראוי לו, אשר אך ע"י תשתלם ההכרה ותביאהו התפלה לתכליתה... אמנם מידיעה זאת, אם לא תובן כראוי, יוכל לצאת זלזול למעשים, אשר באמת רק על ידם תבא תכלית השלמות הפנימית, ולכן עם איסור השמעת הקול, וכיסוד קודם לו, בא חיוב החתוך בשפתיים, בהוצאה מעשית מן הכח אל הפעל.

4 אורות עמוד קסט

ט. האחדות המגולה של העולם המוסרי, הרוחני והשכלי, עם העולם החמרי, המעשי, הטכני והחברותי, מתבטאת בעולם ע"י ישראל. וסגולתה של ארץ ישראל היא לכוון בעולם גילוי אחדות זו, הנותנת פנים חדשות לכל התרבות האנושית, לכל תפקידיה. ערך הדיבור, המיוחד לישראל, "שברכתם ברכה וקללתם קללה", הוא מכוון על יסוד גילוי חדש דנא, אשר מוכרח הוא להפליא את כל העולם בחידושו, ולהוציא את האמרה "רק עם חכם ונבון הגוי הגדול הזה", מכל עם ולשון, בהגלות סגולת התחיה הישראלית בארץ ישראל בכליל תפארתה.

5 אורות הקדש ב עמוד שלט

כשאנחנו אומרים, שהאדם לא לבד שהוא מושפע מהעולם כולו, אלא הוא משפיע עליו, והשפעתו היא השפעה כבירה עצמית, כללית ורוחנית חיובית, כלומר לא רק אותה ההשפעה החלקית, שאנו רואים שהאדם מכריח כחות הטבע להשתמש לרצונו, הקיטור, האש, המים, החשמל, וכאלה עושים דברו, כי כל זה הוא רק בחלק מוגבל ושטחי, כי אם העצמיות אשר להעולם, בכל מילואה ובכל הקיפה, מתיחשת אליו יחס של שעבוד ושל קבלת השפעה, **ככה תאמר תורת הרזים**, ובהיותנו אומרים ככה, הרינו גוזרים לומר שיש מזיגה עצמית בין הנשמתיות שהיא פועלת בעולם כולו לנשמיותו של האדם.